

Samhällsbyggnadskontoret, Planenheten

Handläggare: Emelie Hansebo, Helena Wickholm, Hanna Lindblom
Titel: Planarkitekt, Projektledare hållbar stadsutveckling, Planarkitekt
E-post: emelie.hansebo@norrtaelje.se,
helena.wickholm@norrtaelje.se,
hanna.lindblom@norrtaelje.se

Till: Kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskott

Riktlinjer för friytor vid förskolor och grundskolor i Norrtälje kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskott föreslår:

Kommunstyrelsen föreslår:

Kommunfullmäktige antar riktlinjer för friytor vid förskolor och grundskolor i Norrtälje kommun

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

Riktlinjer gällande utemiljö för förskolor och grundskolor fungerar som ett planeringsstöd för att säkerställa att barns bästa kommer i främsta rummet i ett långsiktigt perspektiv i samhällsplaneringen. Riktlinjen ska säkerställa att tillräckligt stora friytor avsätts för lek och lärande, för fysisk aktivitet och återhämtning, i den miljö som barn och unga vistas i dagligen. Riktlinjen ställer även krav på gårds kvaliteter och skapar förutsättningarna för likvärdiga skolgårdar inom hela kommunen.

Riktlinjerna för friyta ska också bidra till att skapa en effektivare plan- och bygglovsprocess med smidigare hantering vid detaljplaner och bygglov som rör förskolor och grundskolor. Riktlinjen ska ge stöd och vägledning i den fysiska planeringen i varje projekt som omfattar förskola och/eller grundskola.

Ärendet

Beskrivning

Planenheten fick av kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag till riktlinjer och verktyg för att arbeta med friyta för förskola och skola i Norrtälje kommun i verksamhetsplanen för 2021. Riktlinjerna möjliggör för att tillgodose det allmänna intresset och kravet på friyta som omnämns i Plan och bygglagen (PBL). Boverket har tagit fram allmänna råd och vägledning kopplat till friyta för förskola och skola och fungerar som en vägledning, men kommunen behöver ta ställning i frågan och skapa tydliga riktlinjer för planering och byggnation av skolor och förskolor.

Riktlinjerna ska användas som ett planeringsstöd i de delar av samhällsbyggnadsprocessen som rör utemiljö kopplad till grundskolor och förskolor. Riktlinjen ska tillämpas i varje fall då förskolor och grundskolor berörs, från översiktlig planering och studier i tidiga skeden till detaljplan och bygglov när frågan om friytors storlek ska beaktas. Riktlinjen gäller i både kommunal och fristående regi samt vid permanenta och tillfälliga bygglov över längre tid. Kommunens egna riktlinjer för friyta bidrar till att bygga ett långsiktigt hållbart samhälle. Riktlinjerna ska säkerställa att kommunen följer framtagna styrdokument på lokal nivå då det rör planering av nya förskolor och skolor.

Kommunen ska leva upp till en god planering av friytor med hänsyn till PBL, Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197), Boverkets allmänna råd och vägledning.

Lagkrav

Plan- och bygglagen ställer krav på att det ska finnas tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek och utevistelse vid bostäder, skolor och förskolor. PBL anger även att friyta ska prioriteras framför parkeringsplatser om det inte finns tillräckligt med utrymme för båda. Lagen definierar dock varken friytans storlek eller lämplighet. Detta ställer krav hos kommunerna på ökad kunskap och att definiera vad tillräcklig friyta är i tidiga planeringsskeden.

- Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197), artikel 31.
- Boverkets allmänna råd (2015:1) om friyta för lek och utevistelse vid fritidshem, förskolor, skolor eller liknande verksamhet (BFS 2015:1).

Koppling till gällande styrdokument

Enligt Norrtälje kommuns Mål och budget 2024–2026 ska Norrtälje vara en kunskapsinriktad skolkommun – där barn och unga rustas väl för framtiden och ges möjlighet att nå sin fulla potential. En del i det arbetet är att se till hela skolmiljön, där utemiljön utgör en viktig del. Norrtälje ska även vara en landsbygdsvänlig och serviceinriktad kommun – som sätter invånaren först. Det förutsätter att kommunen ständigt utvecklas i dialog med invånare och företag, samt arbetar aktivt för att främja hela Norrtälje kommun som bostads- och etableringsort.

Norrtälje kommun och Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje ingår som pilotkommun i Region Stockholms arbete – Agenda Välbefinnande – strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa. I "Tillsammans för psykisk hälsa - Handlingsplan för psykisk hälsa i Norrtälje kommun" identifieras åtgärdsbehov då en hög andel elever i årskurs 9 inte når kunskapskraven i alla ämnen. För att skapa förutsättningar för höjda kunskapsresultat behöver tryggheten och trivseln öka i skolan, det sker genom att skapa en stödande och uppmuntrande läromiljö.

Ekonomiska konsekvenser och riskanalys

Markpriserna i den tätbebyggda staden tenderar att öka vilket kan leda till större initiala investeringar för markförvärv med tillräcklig friyta i attraktivt läge. Tydliga förutsättningar från kommunen till byggaktörer och skolaktörer leder till en tydligare och mer effektiva processer. Goda skol- och förskolemiljöer är en hälsofrämjande åtgärd som på långsikt skall öka barnens välbefinnande. Barnfamiljer som väljer att flytta till Norrtälje Kommun kan ge ökade skatteintäkter och ökad möjlighet till arbetskraftsförsörjning inom kommunen.

Stora friytor ger flexibilitet i antalet barn – långsiktigt perspektiv gör att kommunen inte behöver ta till dyra nödlösningar och intensiva driftåtgärder

Förvaltningens analys och slutsatser

Riktlinjerna har betydelse för barn och ungas vardagsmiljö. Riktlinjerna för friyta ska bidra till att skapa en effektivare plan- och bygglovsprocess med smidigare hantering vid detaljplaner och bygglov som rör förskolor och grundskolor. Riktlinjen ska ge stöd och vägledning i den fysiska planeringen i varje projekt som omfattar förskola och/eller grundskola. Riktlinjerna är ett led i att synliggöra barns behov i den fysisk planering och att barns bästa kommer i främsta rummet i ett långsiktigt perspektiv i samhällsplaneringen.

Tidplaner

Ärendet förväntas antas av kommunfullmäktige den 17 juni 2024.

Anna Keskitalo
Samhällsbyggnadsdirektör
Samhällsbyggnadskontoret

Annika Andersson
Planchef
Planenhet

Bilagor

Bilaga 1. Riktlinjer för friytor vid förskolor och grundskolor i Norrtälje kommun

Beslut skickas till
Planenheten